

Årsberetning for Nyborg Museum 2008

Af museumsinspektør Eva Becher

2008 blev et skelsættende år for Nyborg Museum: Med udgangen af året 2008, eksisterer Nyborg Museum ikke længere af navn, men fortsætter som en del af Østfyns Museer.

Fusionen mellem Kerteminde Museer og Nyborg Museum blev vedtaget i 2008 efter de to museer og bestyrelser har arbejdet hen mod dette i flere år. Det blev besluttet, at de to museumsforeninger i hhv. Nyborg og Kerteminde fortsætter som to uafhængige foreninger, begge med plads i den nye bestyrelse og med to årsskrifter; *Nyborg Før & Nu* samt *Cartha*.

I foråret 2008 blev en midlertidig bestyrelse nedsat for at kunne arbejde hen mod den endelige fusion mellem de to museer. Den midlertidige bestyrelse kom til at bestå af medlemmer fra begge museers bestyrelse. Som repræsentanter for de to museumsforeninger sad Jørn Tvedskov, Erling Klüver, Mogens F. Hansen, Peter Dansholm, Jesper Olsen og Else Klint. De to museumsledere Erland Porsmose og Kirstin Eliassen sad ligeledes i bestyrelsen, dog uden stemmeret. Som repræsentanter for byrådet sad Jacob Dauerhøj, Kaare Jørgensen, Peter Sejersén og Kaj Refslund. Endelig sad Claus Damgaard, Hans Jantzen, Ole Husum Schmidt og Jan Hermansen som repræsentanter for de to kommuner, Kerteminde og Nyborg.

Som midlertidig leder af fusionsprocessen udnævnte denne bestyrelse Erland Porsmose – dette blev konfirmeret i de to eksisterende bestyrelser. I efteråret 2008 faldt budgetterne for det nye Østfyns Museer endeligt på plads med øget tilskud fra begge kommuner, dog især fra Nyborg. Det blev besluttet, at Erland Porsmose skulle være direktør for det fusionerede Østfyns Museer.

Året 2008 har derfor i høj grad stået i fusionens tegn. Alle medarbejdere fra de to museer har arbejdet tæt sammen i forskellige arbejdsgrupper, der skulle forberede fusionen.

Magasiner og samlinger

Registreringen af Nyborg Museums store samling af genstande er fortsat i 2008. I vinterens løb er både Cristina N. Gozun og Karen-Marie Dinesen gået i gang med at registrere museets store efterslæb af »gamle« sager. De var derfor begge på kursus i REGIN, museernes fælles registreringsprogram. Samtidig er Ulla Jepsen, museets faste frivillige, og Else Klint i gang med at registrere alle nyttilkomne genstande. Det betyder meget, at vi har så mange gode kræfter, der giver en hånd med til dette arbejde. Samlingen er ethvert museums omdrejningspunkt, det er her, vi henter inspiration til nye udstillinger eller til forsknings- og publikationsprojekter. Genstandene på museernes magasiner er en del af den fælles danske kulturarv, som vi er forpligtet til at bevare for eftertiden.

Vores lille gruppe af tekstildamer fra Museumsforeningen (Anna Lise Nielsen, Tove Martinsen og Alice Klimek), der også tidligere har været i gang på magasinet, er nu ved at være igennem ompakningen af samtlige tekstiler i vores tekstilmagasin. De har også stort set afsluttet ompakningen af fanerne, om end enkelte af disse har vist sig at være for skrøbelige til at kunne håndteres. I efteråret 2008 fik vi heldigvis ekstra midler i Konserveringsordningens fællespulje til at sende en af de skrøbelige faner til konservering på Langelands Konserveringsværksted.

Endelig har vi haft et projekt kørende omkring museets samling af malerier, der skulle stilles op og kigges efter. De er nu sat på plads på magasinet, men mangler endnu at blive fotograferet til registreringen. Dette arbejde venter vi at komme i gang med i 2009.

Museet havde fået midler til at få konserveret gipsfigurerne i Aarsleffs samling. Dette arbejde er nu også gennemført, så de alle står, som da de blev sat i udstillingen i den lille Aarsleff-bygning i sin tid.

Der er endnu ikke fundet en endelig løsning på magasinproblemet – men der er nedsat et udvalg af flere fynske museer, der arbejder tæt sammen om at få et nyt stort fællesmagasin. De fleste af de fynske museer har, som Nyborg, problemer med deres nuværende magasiner. Problemer, der både afspejler sig i pladsmangel og i dårlige klima- og arbejdsforhold. Dette kunne også læses i en

rapport fra Konserveringsordningen. Det er af afgørende betydning, at dette problem snarest løses, og den billigste model er et fælles magasin; det viser erfaring fra andre af landets museer, der er gået sammen i store byggeprojekter. Derfor vil der også i 2009 blive arbejdet hen i mod en fælles løsning.

Personale

Historikeren Petur Petersen Dall var ansat i 2007 i en stilling med løntilskud. Han stoppede i starten af året 2008, da familien flyttede til Sønderborg. I stedet er kommet historiker Gese Friis Hansen, der har stået for en hel del selvstændige projekter i løbet af året.

I sommeren 2008 valgte museets sekretær, Sefika Raonic, at opsiges sin stilling af familiemæssige årsager. Hun fik et job tættere på sit hjem i Svendborg. I stedet har vi ansat David Mølmand Petersen som sekretær.

I efteråret 2008 fratrådte museumsleder Kirstin Eliassen for i stedet at tiltræde en lederstilling ved Ribes Vikinger. Senere på året fratrådte museumsinspektør Marianne Goral Krogh ligeledes sin stilling til fordel for et job ved Jagt- og Skovbrugsmuseet.

Figur 1. Folkedansen går på Slotspladsen i forbindelse med udstillingen »Fra almuetøj til folkedragt«. Foto: Østfyns Museer.

Udstillinger

Museet præsenterede i alt fire udstillinger på Nyborg Slot og Mads Lerches Gård.

Vi åbnede sæsonen med *Fine Fund og Gode Gaver* på Mads Lerches Gård. Her blev donationer og spændende magasinfund fra 2007 præsenteret.

I maj åbnede særudstillingen *Fra Almuetøj til Folkedragt* på Nyborg Slot. Udstillingen blev til i et tæt samarbejde med Landsforeningen Danske Folkedanseres Dragtudvalg i anledning af Danske Folkedansere og Danske Folkedanseres Spillemandskreds' landstævne i Nyborg i juni 2008. Udstillingen var meget velbesøgt af de mange folkedansere under stævnet.

I juni åbnede særudstillingen *To eventyrere i Nyborg* på Mads Lerches Gård. Den viste et rigt indhold af museets mange etnografiske genstande fra eksotiske verdensdele, indsamlet af Rasmus Høier og Anton Bonde. Vi har længe haft et ønske om at udstille de mange spændende ting fra vores etnografiske samling, og udstillingen viste et meget varieret udvalg af disse.

Den 9. august viste museet særudstillingen *Spaniolerne i Nyborg 1808* på Nyborg Slot. En fortælling om de spanske troppers ophold i Danmark i 1808 i forbindelse med Napoleonskrigene. 9. august 1808 var datoen for et mindre søslag i Nyborg Fjord, da de spanske tropper gjorde oprør mod Napoleon og ønskede at drage tilbage til hjemlandet for at deltage i et oprør mod franskmændene. Udstillingen blev samtidig en anledning til at vise museets mange Napoleonsportrætter indsamlet af museets stifter, Ernst Petersen.

Arrangementer

Som årene før lagde museet også kræfter i andre arrangementer. Traditionen tro var der gudstjeneste i kirken, vandretur på volden efterfulgt af fællessang og varme hveder i riddersalen St. Bededag. 200 mødte op til arrangementet, der var et samarbejde mellem den historiske bymidtegruppe, turistkontoret, kirken, museumsforeningen og museet.

Figur 2. Små prinsesser og en enkelt gæv musketer. Udklædningstøjet var blot en af mange aktiviteter på Kulturnatten. Foto: Østfyns Museer.

I juni gennemførte vi tre historiske vandreture i byen med temaerne »Middelalder og Renæssance«, »Efter branden 1797« og »Industriens Nyborg«.

Den 5. september var der kulturnat i Nyborg – museet og caféen åbnede dørene for en lang række arrangementer. Der var samtidig premiere på teaterstykket »Spaniolerne i Nyborg« i riddersalen. Stykket blev vist i alt fem gange for sammenlagt 600 personer. Stykket var sat op af det nydannede »Nyborgs Historiske Teaterselskab«.

I oktober dannede riddersalen rammen om to foredrag med temaerne »Spaniolerne i Danmark 1808« af museumsinspektør Eskil Vagn Olsen fra Holbæk Museum og »Fremmede kommer til byen« om garnisonen i Nyborg i 1700-tallet af Marianne Weigel.

I skolernes efterårsferie holdt Mads Lerches Gård åbent med aktiviteter for børnene. I år havde museet fået lavet flere par stylder – det viste sig at være en særdeles populær beskæftigelse for både børn og voksne. Ligeledes kunne man tegne riddere og prinsesser eller kigge på legetøj fra før verden gik af lave

2009 er 350-året for Slaget ved Nyborg 14. november 1659, og museet er medarrangør af en lang række aktiviteter og arrangementer

Figur 3. Museumsinspektør Eva Becher har gang i stykkerne i skolernes efterårsferie, der bl.a. kunne tilbringes med gamle lege på Mads Lerches Gård. Foto: Østfyns Museer.

ter i den anledning. Som optakt til året blev der afholdt et seminar om svenskekrigene på Nyborg Slot den 10. november med en række spændende foredrag og diskussioner om svenskekrigene og deres betydning i datidens samfund.

14. november 2008 afholdtes traditionen tro »Slagets Dag 14. november 1659«. Otte 5. klasser fra Nyborg deltog i årets projekt omkring Slaget ved Nyborg. De fik en fantastisk fortælling om svenskekrigene af Nils Aage Jensen og et trykt materiale med tekst og billeder. Fantasien fik frit løb i børnenes fortolkninger over emnet, og det kulminerede i en utrolig flot og spændende særudstilling på slottet.

I byen var der et varieret program med koncert og foredrag i kirken, march til mindestenen, taler og militærmusik, Danehofgarde og reception på slottet.

Museumsforeningen og museet holdt det årlige julemarked den 6. december på Mads Lerches Gård. I lighed med 2007 var julemarkedet lagt om lørdagen, hvor også Nyborg Handelsstandsforening holdt julemarked. Samme dag var der julekoncert med Nyborg Sangforening på Nyborg Slot.

Nyborg Slot og Slotspladsen har været scene for en lang række andre aktiviteter. Slotskoncerterne har afholdt en række godt besøgte koncerter i riddersalen. Slotspladsen har været mødested for så forskellige grupper som Georg Stage Landstævne og Sammenslutningen af Danske Folkedansere.

Rytteriet ved Nyborg Slot har været vært ved en lang række aftenarrangementer på slottet. I alt har Rytteriet gennemført 29 arrangementer med i alt 1598 børn og voksne. Rytteriets ture er et stort trækplaster, der ofte bookes måneder i forvejen.

Museets inspektører har været guider på en række rundture på Sprogø – i alt tolv gange.

Besøgstal 2008

Museet har gennemført 52 rundvisninger året rundt, primært på slottet. Skoleklasser har igen i 2008 fyldt godt op på turene, i alt 16 skoleklasser har været på slottet med en eller flere rundvisere. Dertil kommer de skoleklasser, der har været rundt på egen hånd med deres lærer.

Besøgstallet i 2008 var en anelse bedre end det foregående år, trods en generel nedgang hos de fleste museer landet rundt. Det samlede besøgstal på både Nyborg Slot og Mads Lerches Gård var således på 16.498, heraf 2.933 på Mads Lerches Gård og 13.565 på Nyborg Slot.

Årets gang på museet

Museets personale har deltaget i en række forskellige kurser og netværk, samt været til en del foredrag og faglige seminarer.

Nyborg Slot og Mads Lerches Gård åbnede sæsonen den 1. april 2008. Uden den fantastisk store hjælp fra museumsforeningens

medlemmer havde museet ikke kunnet gennemføre en lang række af aktiviteterne. Det er af stor betydning, at så mange frivillige tilbyder deres hjælp som kustoder – med deres hjælp har det endnu en gang været muligt at holde slottet og Mads Lerches Gård åbent stort set alle dage i sæsonen.

En stor tak skal også lyde til bådelaugets medlemmer, der tager sig godt af *Johanne* – og sørger for hun får lov at boltre sig i vandet i sæsonen.

En række frivillige fra museumsforeningen yder ligeledes en stor hjælp i det daglige med bl.a. registrering af genstande, gennemgang af magasiner, julemarkedet og meget mere.

Nyborg Museum åbnede på Mads Lerches Gård i 1911 som et foreningsdrevet museum. Det blev statsanerkendt ved årsskiftet 1983-84, men fortsatte det nære samarbejde med museumsforeningen. Af navn er Nyborg Museum ikke længere eksisterende fra 1. januar 2009, men museet fortsætter som en del af det fusionerede Østfyns Museer, der udover Mads Lerches Gård og Nyborg Slot rummer udstillingsstederne Johannes Larsen Museet, Vikingeskibsmuseet Ladby, Farvergården og Toldboden, samt museumsbutikken Høkeren.

Østfyns Museer

Pr. 1. januar 2009 har Østfyns Museer fået en ny struktur med fem forskellige afdelinger: en afdeling for Nyborg Slot, en afdeling for Johannes Larsen Museet, en afdeling for Landskab og arkæologi (herunder Ladbyskibet), en kulturhistorisk afdeling (herunder Mads Lerches Gård, Farvergården og Toldboden) samt en administrationsafdeling. Stillingen som leder af Nyborg Slot blev slået op i november 2008. Kort før jul blev den nye leder af afdelingen for Nyborg Slot fundet. Valget faldt på historiker, ph.d. Janus Møller Jensen, der tiltræder i februar 2009.

Det øvrige faste personale vil fortsætte nogenlunde i deres nuværende stillinger, med tilknytning til både Nyborg Slot og Kulturhistorisk Afdeling (Mads Lerches Gård). I Nyborg-afdelingen af Østfyns Museer vil I således møde kendte, og enkelte nye, ansigter. På Mads Lerches Gård og Nyborg Slot kan man fortsat møde Josiane Barone Jensen, John Horsevad, Jørgen Mathiassen,

Cristina N. Gozun, Karen Marie Dinesen og Eva Becher. Nye ansigter, der kom til i 2008, er David Mølmand Petersen og Gese Friis Hansen.

Pr. 1. februar 2009 tiltrådte afdelingsleder Janus Møller Jensen som nævnt. Janus er 35 år gammel, født og opvokset i København, men med stærke personlige og familiemæssige bånd til Østfyn, hvor han hele livet er kommet hos sine bedsteforældre i Kerteminde. Han er uddannet middelalderhistoriker fra Københavns Universitet med speciale i korstogenes historie. Inden for dette felt i sin bredeste betydning af kristendommens hellige krige gennem historien – men primært i middelalderen og renæssancen – har han først skrevet ph.d.-afhandling og siden været ansat som adjunkt ved Syddansk Universitet i Odense (2002-2009). Han er gift med Nanna Ny Kristensen, med hvem han har to børn, Lea og Rune på henholdsvis 4 og 2 år.

Bestyrelsen i Østfyns Museer består af følgende medlemmer: Jacob Dauerhøj og Kaare Jørgensen (Kerteminde Byråd), Jørn Tvedskov, Mogens F. Hansen og Erling Klüver fra Museumsforeningen for Kerteminde og Omegn, Peter Sejersén (formand) og Kaj Refslund fra Nyborg Byråd samt Jesper Olsen, Else Klint og Peter Dansholm fra Nyborg Museumsforening. Endvidere direktør Erland Porsmose og medarbejderrepræsentant Lis Engelbreth fra Østfyns Museer samt Susanne Havning fra Slots- og Ejendomsstyrelsen som tilforordnet. Sekretær for bestyrelsen er museumsinspektør Mette Thøgersen.

Vi håber på et fortsat godt og virksomt samarbejde med Nyborg Museumsforening i de kommende år.

Genstande indkommet til Nyborg Museum 2008

NOM5249x10: Christian Hansens Tavleregningsopgaver III. Giver: Lasse Alkær sig, Nyborg

NOM6402x24-27: Platter og krus med motiver fra Nyborg. Indkøbt af museet

NOM6402x28-31: Postkort med motiver fra Nyborg. Giver: Koldinghus

NOM6453x10: Kakkell med motiv af Nyborg Slot. Giver: Lene Juul, Nyborg

Figur 4. Nyborg Slot dengang det var tøjhús. Postkort modtaget fra Museet på Koldinghus. Østfyns Museer.

NOM6453x11-12: To malerier med motiver fra Østervoldgade og Landporten. Giver: Bent Hye-Knudsen

NOM6453x13: Maleri med motiv fra Mellemgade. Giver: Nyborg Lokalhistoriske Arkiv

NOM6453X15: Malerier af Nyborg Slot samt af Strand. Giver: Flemming Rothe Rasmussen, Greve

NOM6469x273-275: Tre skilte fra færgen Sjælland. Giver: Jørgen Helmut Petersen

NOM6483x10: Emballage fra Carlsminde Bryggeri. Giver: Leif Trebbien

NOM6579x5-8: Tekstiler og andet. Giver: Lene Juel, Nyborg

NOM6579x10-15: Husgeråd fra 1900-tallet. Giver: Johan Pohlman, Nyborg

NOM6581x2: Model af kulkranen på Nyborg Havn. Giver: Jørgen Bülow, Faaborg

NOM6585x4-39: Diverse genstande fra Teglgården. Giver: Aase Rasmussen, Liseleje

NOM6587x3: Opmaskenåle. Giver: Lene Juel, Nyborg

NOM6587x4-5: Tæppenålen Aladdin. Giver: Leon Johannesen, Nyborg

NOM6595x2-3: To hestesko. Giver: Frank Sørensen, Nyborg

NOM6595x4-5: To hestesko. Giver: Lars P. Hansen, Nyborg

Figur 5. Herlig figur fra Teglgården. Foto: Østfyns Museer.

NOM6595x1: Oplysninger om slægten efter Antonio Spinoza. Giver: Ulla Dyhr, Svendborg

NOM6600x1: Stoppeæg. Giver: Lillemor Lyngvang, Nyborg

NOM6600x2-20: Fotografier fra Holckenhavn. Giver: Lillemor Lyngvang, Nyborg

NOM6601x1: Flødekande med motiv. Giver: Jørn H. Jessen, Nyborg

NOM6602x1: Landkort over Fyn, Langeland og Ærø. Giver: Leon Johannesen, Nyborg

NOM6603x1: Svinekort fra 1939. Giver: Leon Johannesen, Nyborg

NOM6604x1: Skolestol. Giver: Ruth Gertz, Nyborg

NOM6605x1: Stamrulle 1802 afskrift. Giver: Marianne Weigel, Odense

NOM6606x1-3: Bog: Europa, Africa, Asien af Johan Kruuse samt to fotografier. Giver: Pia Sigmund, Odense

NOM6607x1: Maleri: De Sammensvorne, kopi. Giver: Leif Trebbien, Nyborg

NOM6608x1-2: Bluse og trøje med »Nyborg og Omegns Museer«. Giver: Kirstin Eliassen, Nyborg

NOM6583x13-18: Vandrepokaler fra Nyborg Kommune. Giver: Nyborg Lokalhistoriske Arkiv

NOM6609x1: Kørestol fra Vindinge gamle plejehjem. Giver Nyborg Kommune